

УДК 611.93:599.742.1

**СТРУКТУРНО-МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕГЕНЬ
ЛИСИЦІ ЗВИЧАЙНОЇ (*V. VULPES*) У СИСТЕМІ ПОРІВНЯЛЬНОЇ
АНАТОМІЇ ССАВЦІВ**

¹Горальський Л. П., доктор ветеринарних наук, професор

¹Цанько І. В., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня

Сокульський І. М., кандидат ветеринарних наук, доцент

Колеснік Н. Л., кандидат ветеринарних наук, доцент

¹*Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир*

Поліський національний університет, м. Житомир

Вивчення морфології та морфометрії органів дикої фауни має важливе значення як у фундаментальній біології, так і у ветеринарній медицині. Дані дослідження дозволяють виявити адаптаційні механізми, сформовані в процесі еволюції, та забезпечують базу для порівняльної анатомії ссавців. Зокрема, структурні особливості органів дихальної системи відображають екологічну пластичність виду й водночас є важливим критерієм оцінки функціонального стану організму. Для судово-ветеринарної експертизи дослідження органів дикої фауни, як лисиці звичайної, становить особливу цінність, оскільки дозволяє

визначати причини загибелі, діагностувати патології та співставляти отримані дані з аналогічними у свійських тварин.

Лисиця звичайна (*Vulpes vulpes Linnaeus*, 1758) здавна є об'єктом промислового, зоологічного та наукового інтересу. Завдяки екологічній пластичності, цей вид хребетних, широко розповсюджений у природних і антропогенних біотопах, зокрема в лісах, на відкритих територіях, у передмістях і навіть урбанізованих зонах. Адаптованість лисиці до утримання в умовах неволі, її участь у зоотерапевтичних практиках свідчать про високу ступінь соціалізації виду. У цій ситуації, дослідження дикої фауни, особливо на рівні макроскопічної організації органів, набуває особливої актуальності, особливо морфології органів дихання, так як дихальна система є однією з найважливіших функціональних систем організму, яка забезпечує газообмін, регуляцію кислотно-лужного балансу, терморегуляцію тощо. При тім порівняльні видові дослідження структур дихального апарату мають ключове значення для розуміння еволюційних адаптацій, оцінки функціонального стану органів і діагностики патологічних процесів.

Метою дослідження було встановлення морфо-функціональних особливостей легень статевозрілої лисиці, використовуючи методи анатомічного препарування, макроскопічного аналізу, морфометрії та статистичної обробки даних.

За результатами досліджень абсолютна маса легенів становить $83,2 \pm 1,35$ г, відносна – $1,01 \pm 0,03\%$. Ліва легеня дещо менша, ніж права: абсолютна маса лівої легені – $35,6 \pm 1,13$ г, правої – $47,6 \pm 2,13$ г. Коефіцієнт асиметрії легенів (АМ правої / АМ лівої) дорівнює 1:1,33. Ліва легеня сформована трьома частками – краніальною, середньою та каудальною, права чотирма – краніальною, середньою, каудальною та додатковою. Міжчасткові вирізки легенів мають значну глибину і досягають головного бронха. Усі частки правої та лівої легені не з'єднані між собою паренхімою, окрім краніальної та середньої часток лівої легені, які поєднані в дорсальній ділянці.

Загальна довжина легень дорівнює $14,9 \pm 0,35$ см, ширина – $13,1 \pm 0,3$ см, товщина – $6,8 \pm 0,28$ см, індекс розвитку легень становить $114 \pm 0,35\%$, що відповідає розширено-видовженому типу.

Отримані результати будови легень звичайної лисиці доповнюють сучасні уявлення про порівняльну анатомію дихальної системи хижих ссавців та мають практичне значення для функціональної морфології, патологічної анатомії, і можуть бути використані у викладанні ветеринарних дисциплін, судово-ветеринарній експертизі, а також становлять важливу основу для подальших експериментальних і клініко-анатомічних досліджень.